

Beleidskader grondgebonden Zon West Betuwe

De gemeente West Betuwe staat voor een grote opgave: transitie naar energieneutraliteit. Opwekking van duurzame energie met behulp van de zon zal daaraan een bijdrage moeten leveren. Naast het zoveel mogelijk benutten van geschikte dakoppervlakken, zal ook de aanleg van een aantal hectares zonneparken noodzakelijk zijn. De afgelopen periode zijn vele verzoeken ingediend voor de aanleg van grondgebonden zonneparken, maar ook 4 zonneparken als teeltondersteunende voorziening en 1 op water. Om deze verzoeken te kunnen beoordelen, ontbrak het aan een beleidskader. Doel van dit beleid is een kader te creëren voor de beoordeling van de ingediende initiatieven voor realisatie van grondgebonden zonneparken. De reeds ingediende verzoeken, met eventuele aanpassingen, kunnen worden getoetst aan dit beleidskader.

Het Beleidskader grondgebonden Zon geldt voor deze raadsperiode. Dat biedt de gelegenheid het beleid goed te evalueren en voor een volgende periode nieuwe doelen te stellen, onderweg naar de voor 2030 te bepalen opgave van West Betuwe. Deze opgave heeft ook een relatie met het regionale RES bod 1.0, dat voor 1 juni 2021 bij het Rijk moet worden ingediend en met de ambitie van West Betuwe om in 2030 energieneutraal te zijn.

Doelen van het beleidskader

Zonneparken kunnen een forse impact hebben op haar omgeving. Daarom geeft dit beleidskader randvoorwaarden waarbinnen grondgebonden zonneparken kunnen worden aangelegd. Deze randvoorwaarden zijn verdeeld in voorwaarden waar alle zonneparken aan moeten voldoen maar ook objectieve en toetsbare criteria genoemd. Daarbij stuurt het beleidskader o.a. op het (zoveel mogelijk) ontzien van mooie landschappen, natuur, landbouwgrond en dorpsranden en op zo goed mogelijke participatie van de omgeving.

Aanwijsbeleid

Deze raadsperiode wordt er in West Betuwe gewerkt met het aanwijzen van gebieden waar de ontwikkeling van grondgebonden zonneparken is toegestaan.

Deze aanwijsgebieden zijn weergegeven op bijgaande kaart behorende bij dit beleidskader. Het betreft gronden die in het bestemmingsplan niet bestemd zijn als agrarisch (met of zonder natuur en/of landschapswaarde). We hebben het dan over de gebieden langs de hoofdinfrastructuur A2, A15 en BR (Rijkswaterstaat en Prorail). Maar ook over de zogenaamde pauzegronden. Dit zijn gronden die bestemd zijn voor bijvoorbeeld industrieterrein (Hondsgemet Noord en Kerkewaard) of sport (heel concreet :The Dutch), maar waar de voorziene bestemming, door omstandigheden, niet binnen een termijn van minimaal 15 jaar gerealiseerd gaan worden. Verder wordt deze raadsperiode zon als teeltondersteunende voorziening gepilot. Dit wordt verder uitgewerkt in het beleidskader zon als teeltondersteunende voorziening.

Zon op dak e.d. buiten het beleidskader.

Zonnepanelen op daken zijn géén onderdeel zijn van dit beleidskader. Dit geldt ook voor meer innovatieve vormen, zoals zonnepanelen geïntegreerd in gevels van gebouwen of in glas van bijv. daglichtkassen: met lenzen in het glazen dak wordt zonlicht geconcentreerd om warmte te leveren. Ook zonnepanelen in of op infrastructuur vallen buiten het beleidskader. Denk daarbij aan overdekte parkeerterreinen met zonnedaken, zonnepanelen in of op geluidschermen en aan (meer innovatief) opwek door zon verwerkt in het wegdek.

Deze locaties zijn benoemd in trede 1 van de zonneladder. De gemeente West Betuwe zet uiteraard wel verschillende instrumenten in om zoveel mogelijk zonnepanelen op deze locaties te bevorderen. In principe wordt daar altijd medewerking aan verleend, al is ook dan wel toetsing nodig. Denk aan welstand (monumenten, beschermde stads- of dorpsgezichten), draagkracht van dakconstructies, brandveiligheid, schaduw door bomen (uitgangspunt is dat dat géén reden mag zijn om zonder meer bomen te kappen), 'concurrentie' met andere nuttige functies (denk aan groene daken) en eventuele

landschappelijke effecten, bijv. bij overkapping met zonnepanelen van een parkeerterrein in een natuurgebied.

Kleine zonnevelden buiten het beleidskader.

Ook zonnevelden kleiner dan 1 hectare, bijvoorbeeld op eigen erf en aangrenzend aan woonhuis of boerderij, vallen buiten dit beleidskader. Zo is het concept van de energieleverende boerderij, met panelen op de daken en aangrenzende velden, eenvoudig in bereik. Ook bij deze kleine velden is wel toetsing nodig, denk aan een situatie waarin heel veel kleine veldjes samen tot een onwenselijk beeld in het landschap zouden kunnen leiden.

Trede 1. 'No regret'-locaties Op daken en gevels In en op infrastructuur (b.v. geluidschermen).	
Trede 2. Aangewezen gebieden Als teelt ondersteunende voorziening (TOV) (aangewezen op kaart behorende bij dit beleidskader) Hoofdinfrastructuur A2, A15 en BR (groene gebieden op kaart behorende bij dit beleidskader. Pauzegronden (oranje gebieden op kaart behorende bij dit beleidskader.	
Trede 3. Uitgesloten locaties Natura 2000-gebieden, uiterwaarden Waal en Linge, gronden met agrarische bestemming, water met een natuur- of recreatieve waarde.	

Altijd verplicht

Initiatieven zullen als eerste getoetst worden op een aantal aspecten die standaard verplicht zijn:

- 50 % eigenaarschap van de omgeving vanaf de ontwikkelfase (dus risicodragend);
- Aantonen van haalbaarheid van de business case;
- Wet Bibob: aandacht voor de herkomst van de investeerder, waarbij Nederlands investeerders voorrang krijgen.
- Niet op gronden met een agrarische bestemming volgens het ter plaatse geldende bestemmingsplan tenzij als teeltondersteunende voorziening conform het beleidskader Teeltondersteunende voorzieningen West Betuwe.
- Altijd goed ingepast in het landschap.

Andere zaken legt de gemeente op als randvoorwaarde aan elk initiatief. Dat zijn:

- De initiatiefnemer onderschrijft de '[Gedragscode zon op land](#)' van de branche-organisatie Holland Solar en anderen (november 2019), en voldoet daar in zijn initiatief ook aan;
- Het initiatief betaalt een bijdrage van minimaal € 0,50/opgewekte MWh aan een Omgevingsfonds;
- Het zonnepark dient na afloop van de productieperiode volledig opgeruimd te worden en de bodem hersteld (denk aan fundering, opstallen, leidingwerk e.d.), inclusief financiële garantie daarvoor.

Landschap, cultuurhistorie en ecologie.

Het project kan een (visueel) negatief effect hebben op het landschap, maar dit effect kan verzacht worden door bij de inpassing rekening te houden met de beleefbaarheid en karakteristiek van het landschap en van eventuele monumentale of karakteristieke bebouwing, c.q. maatregelen te nemen om deze elementen te versterken. Dit wordt beschreven in een verplicht landschappelijk inpassingsplan. Daarin wordt óók aangegeven welke onderdelen gehandhaafd zouden moeten blijven indien de zonnepanelen na verloop van tijd worden opgeruimd.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie staat op de nominatie als Unesco Werelderfgoed. Daarmee is niet gezegd dat zon in de NHW niet mag, maar dat dit zorgvuldig moet worden beoordeeld. Projecten in die NHW zullen dan ook altijd getoetst moeten worden door de Provincie en door de monumentencommissie.

Het project kan ook een negatief ecologisch effect hebben, waaronder ook meegerekend het effect op de bodem (licht, water, verdichting), maar kan ook een ecologische meerwaarde hebben ten opzichte van de bestaande situatie. De aanwezige natuurwaarden en de te verwachten ecologische effecten worden beschreven in een natuuronderzoek (verplicht; de diepgravendheid van dit onderzoek mag locatie-afhankelijk variëren). Als uit dit onderzoek blijkt dat er negatieve ecologische effecten op kunnen treden, dan moeten deze negatieve effecten worden gecompenseerd. Dat hoeft niet per definitie op de locatie zelf, maar wel binnen de grenzen van West Betuwe.

Voor zover natuurlijke elementen worden geïntegreerd of toegevoegd, kunnen deze worden opgenomen in het landschappelijk inpassingsplan.

Vergunningprocedure.

In het algemeen zijn in bestaande bestemmingsplannen geen mogelijkheden opgenomen om grondgebonden zonneparken te realiseren. Om dat wel mogelijk te maken, zijn er verschillende planologische routes mogelijk.

Met dit beleidskader met door de gemeenteraad aangewezen gebieden en vastgestelde (verplichte) criteria, denkt het College dat de verdere procedure vereenvoudigd en versneld kan worden.

Hiervoor is het wel nodig dat de raad instemt met een projectafwijakingsbesluit voor deze initiatieven.

Een projectafwijakingsbesluit heeft als bijkomend principieel voordeel dat het perceel zijn bestemming behoudt en na beëindiging (en opruiming) van het initiatief weer voor het oorspronkelijke gebruik beschikbaar komt. Zo wordt het permanent volbouwen van open ruimte voorkomen.

Het college vraagt de gemeenteraad tevens het mandaat voor de projectafwijakingsbesluiten over te dragen aan het College, door het afgeven een Verklaring van geen bedenkingen (VvgB). Daarbij zou als voorwaarde gesteld kunnen worden dat er voor het specifieke project geen significante zienswijzen zijn ingediend.

Gebiedsfonds en participatie.

Van elk gerealiseerd initiatief wordt een verplichte bijdrage gevraagd van minimaal € 0,50/MWh aan een Gebiedsfonds. Doel en werkwijze van dit fonds moet worden uitgewerkt, maar het ligt voor de hand om hierbij aansluiting te zoeken bij het Gebiedsfonds voor de windparken Deil en Avri.

In een (verplicht) participatieplan wordt beschreven hoe gewerkt is en/of nog gaat worden aan draagvlak/acceptatie en betrokkenheid van direct omwonenden en andere belanghebbenden, bijvoorbeeld bij ontwerp en inrichting van het zonnepark. Ook wordt beschreven hoe, indien relevant vanwege nabijheid of netinpassing, afstemming met andere initiatiefnemers voor zon of wind plaatsvindt.

Drinkwater- en grondwaterbeschermingsgebieden.

Vanwege de mogelijke uitspoeling van metalen is er door sommigen voor gepleit deze gebieden uit te sluiten voor zonneparken. Er is echter geen aanleiding om te veronderstellen, dat deze verontreiniging in een zonnepark groter zou zijn dan verontreiniging die bijvoorbeeld optreedt in de gangbare landbouw. Daarom worden hier geen extra eisen gesteld.

Evaluatie beleidskader.

Nog in de huidige raadsperiode zal het beleidskader geëvalueerd worden, zodat een mogelijk volgend beleidskader aangepast kan worden voor de verdere opgave in de volgende raadsperiode.

Bijlage: Kaart met aangewezen gebieden